Dosarul nr. 21rji-95/24 Judecătorie Bălți sediul Central
1-23113827-03-21rji-18012024 Judecător: Vitalie Moroșanu

D E C I Z I E
În numele Legii

14 februarie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

În componența:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători Svetlana Şleahtiţki și Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către **Directorul Penitenciarului nr. 11 Bălți, comisar principal de justiție Viorel Lungu,** împotriva ***încheierii judecătoriei Bălți sediul Central din 27.12.2023,*** adoptată în limitele plângerii condamnatului ***Arap Gheorghe,*** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 07 august 2023, în procedura Judecătoriei Bălți, sediul Central, a parvenit cererea depusă de condamnatul Arap Gheorghe, privind constatarea deținerii în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, reducerea pedepsei pentru deținerea în condiții precare de detenție, în temeiul art. 473^2 -473^4 Cod de procedură penală, pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălți.

În motivarea plângerii condamnatul a indicat că, în perioada de timp în care s-a aflat în Penitenciarul nr. 11 Bălți, a fost deținut în condiții inumane și degradante contrar prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

La fel a mai invocat încălcarea prevederile art. 473 CPP, art. 3 CEDO, solicitând condamnatul Arap Gheorghe admiterea cererii, constatarea încălcării condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți sediul Central din 27.12.2023, a fost admisă plângerea depusă de condamnatul Arap Gheorghe, privind constatarea deținerii în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, reducerea pedepsei pentru deținerea în condiții precare de detenție, în temeiul art. 473^2- 473^4 Cod de procedură penală, pentru perioada deținerii în instituțiile de detenție.

Se constată faptul că, Arap Gheorghe a fost deținut în Penitenciarul nr.13-Chișinău în calitate de prevenit în perioada 22.01.2023-11.02.2023, ce constituie 20 zile și în Penitenciarul nr.11-Bălți cu statut de condamnat în perioada 07.03.2023-30.11.2023, ce constituie 268 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Arap Gheorghe, cu 52 zile, pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11-Bălți, cu calcularea a două zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

În condițiile art. 385 CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Arap Gheorghe, cu 40 zile, pentru perioada în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, cu calcularea a două zile de reducere pentru 1 zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Arap Gheorghe prin sentința judecătoriei Drochia sediul Glodeni din 07.03.2023 – de 4 ani 6 luni închisoare, s-a redus cu 92 zile.

Perioada de 8 zile care nu a putut fi redusă instanța a considerat necesară de a o lăsa în continuare la executarea pedepsei.

Nefiind de acord cu încheierea menționată supra, Directorul penitenciarului nr. 11 Bălți, comisar principal de justiție Viorel Lungu a contestat-o cu recurs și a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 27.12.2023 emisă la plângerea condamnatului Arap Gheorghe împotriva penitenciarului nr. 11 Bălți ca organ care pune în executare sentința de condamnare, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea condamnatului Arap Gheorghe să fie respinsă ca neîntemeiată.

În argumentarea cererii de recurs a menționat, că în raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate, probele, inclusiv și fotografiile, care cu certitudine dovedesc că pretențiile invocate

în plângerea referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți nu corespund realității.

Consideră, că judecătorul de instrucție a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție bazată inclusiv pe alegațiile condamnatului și concluziile formulate în Raportul CPT pentru anul 2017, potrivit căruia prezintă concluzii cu pripire la condițiile de detenție într-un mod general, fără ca în Raportul respectiv să fie indici direcți din care să rezulte că aspecte descrise se referă anume la situația condamnatului Arap Gheorghe.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

Referințe de la părțile procesului penal n-au parvenit.

Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele prezentate instanței de recurs, Colegiul în ordinea art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod pr. penală, *„Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii 1) respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă a) recursul este nefondat”.*

În motivare Colegiul reține, că remediul național preventiv și compensator a perioadei detenției în condiții de penitenciar contrar prevederilor art. 3 CEDO și a jurisprudenței CtEDO, a fost pus în aplicare la 01.01.2019 prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, garantându-le condamnaților ce își execută pedeapsa în instituțiile penitenciare din țară, reducerea termenului ei în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare.

Urmare a adoptării cadrului legal intern, CtEDO a respins ca inadmisibile, mai multe cerințe formulate de condamnați referitor la despăgubiri pentru condițiile precare de detenție, reiterând în cauza Drăniceru vs RM din 12.02.2019, că având în vedere noul remediu preventiv și compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție, instituit în Republica Moldova în baza Legii nr.163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 1 ianuarie 2019) și a Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, acesta în principiu ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție. Cu toate acestea, Curtea subliniază că această concluzie nu va prejudicia în niciun fel o eventuală reexaminare, după caz, a chestiunii cu privire la eficiența remediului respectiv în funcție de deciziile pronunțate de către instanțele naționale și a executării lor efective, ea păstrându-și competența de ultim control cu referire la

plângerile formulate de către eventualii reclamanți care vor epuiza căile de recurs interne disponibile.

De asemenea, Curtea a considerat că odată cu punerea în aplicare a legii nominalizate, remediul național intern *ar putea a priori a fi considerat efectiv pentru contestarea condițiilor proaste de detenție în Republica Moldova, fiind disponibil persoanelor condamnate sau plasate în arest preventiv, precum și persoanelor eliberate din detenție, cu condiția respectării termenelor prevăzute de către noile prevederi interne și cu referire la caracterul compensator al remediului.* În contextul dat, reclamantul trebuie să beneficieze de noul remediu, în vederea obținerii la nivel național a recunoașterii violării și, după caz, a unei despăgubiri adecvate. Iar dacă el nu o va obține la nivel național, va avea posibilitatea adresării la CtEDO cu o nouă cerere în termen de șase luni după epuizarea căilor ordinare de recurs intern, Curtea rezervându-și posibilitatea examinării coerenței dintre jurisprudența instanțelor naționale cu propria sa jurisprudență, precum și eficiența remediului atât în teorie, cât și în practică.

Cu titlu preliminar, Colegiul penal reține faptul că potrivit recursului declarat de către directorul Penitenciarului nr. 11 Bălți se contestă doar perioada în care condamnatul Arap Gheorghe s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, motiv pentru care instanța de recurs se va expune doar în latura contestată.

Reieșind din cele nominalizate supra, în partea ce ține de condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din Penitenciarul nr. 11 Bălți, Colegiul penal reține, că după cum se deduce din raportul prezentat de reprezentantul Penitenciarului nr. 11 Bălți, Arap Gheorghe, potrivit informației accesate de pe portalul ANP-lui și materialele dosarului personal al acestuia, ultimul a fost deținut în penitenciarul nr. 11 Bălți:

- celula nr.13 în perioada de timp cuprinsă între 07.03.2023 și 05.05.2023, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 14,02 m/2, unde blocul sanitar constituie 1,58 m/2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei, pereții acestuia fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunea geamurilor: 1,11x0,95 m. și 1,01x0,93 m. Cifra deținuților a fost de 5 persoane;

- celula nr.17, în perioada de timp cuprinsă între 05.09.2022 și 22.09.2022, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 14,58 m/2, unde blocul sanitar constituie 1,25 m/2, fiind amplasat la intrare în partea dreaptă a celulei pereții acestuia fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunea geamului – 1,00x0,89 m. Și 1,00x0,90 m. Cifra deținuților a variat între 1 și 3 persoane;

- celula nr.14, în perioada de timp cuprinsă între 05.05.2023 și 30.11.2023, cu suprafața totală a spațiului de detenție de 16,38 m/2, unde blocul sanitar constituie 2,03 m/2, fiind amplasat la intrare în partea stângă a celulei pereții acestuia fiind ridicați până la tavan, dotat cu ventilare artificială și cu ușă. Dimensiunea geamului – 1,00x0,91 m. Cifra deținuților a variat între 1 și 4 persoane.

Având același reper, în partea ce ține de condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale din Penitenciarul nr. 11 – Bălți, enunță că condamnatul Arap Gheorghe, s-a aflat pe parcursul unei perioade îndelungate de timp, în celulele enunțate supra care erau supraaglomerate și care nu dispun de spațiul de 4 m/2 care e necesar să revină fiecărui condamnat potrivit raportului prezentat de administrația Penitenciarului nr. 11 Bălți.

În partea ce privește lipsa condițiilor igienice corespunzătoare, precum și, condițiile sanitare precare în general, s-a reținut că potrivit informațiilor prezentate de către administrația Penitenciarului nr. 11 – Bălți, cu referire la condițiile de detenție în privința lui Arap Gheorghe, iluminarea în celule este asigurată natural prin intermediul geamurilor, precum şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea cărora e de 100 W. Celulele fiind dotate cu prize la tensiunea 220W, cu aparate de protecție pentru limitarea sarcinii conectate, instalate în afara încăperilor date.

Aerisirea în celule fiind asigurată prin intermediul geamurilor din celule care sânt utilate cu deschidere în două părți şi oberliht, totodată ușile celulelor sunt dotate cu vizor şi vizetă, care sânt folosite şi pentru aerisirea artificială a celulelor.

Apa potabilă este asigurată în permanență de ÎM Regia APA-CANAL-Bălți. Accesul la apa potabilă este de 24 ore, în fiecare celulă persistă lavoar cu robinet. În această parte, instanța de fond a apreciat critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

Potrivit art.473^2 alin.(3) Cod de procedură penală, Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art.473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru

apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

Potrivit art.473^3 alin.(2) Cod de procedură penală, Sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare.

Potrivit art.473^4 alin.(4), (5) Cod de procedură penală, (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.(5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Colegiul penal consideră că Arap Gheorghe s-a aflat în condiții precare de detenție în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada 22.01.2023-11.02.2023 ce constituie 20 zile și în calitate de condamnat în Penitenciarul: nr. 11 – Bălți pe o perioadă de detenție după cum urmează: începând cu data de 07.03.2023 cu statut de condamnat, până la data de 30.11.2023 în total 268 zile.

Astfel, pentru perioada de 268 zile, în care petentul s-a aflat fiind condamnat, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța consideră necesar, oportun și rezonabil de a calcula 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel încât din termenul pedepsei definitive stabilite lui Arap Gheorghe prin sentința judecătoriei Drochia sediul Glodeni din data de 07.03.2023 – de 4 ani 6 luni închisoare, s-a redus cu 52 zile pentru perioada de detenție cu statut de condamnat.

Pentru perioada de 20 de zile ținând cont de faptul că plângerea este depusă până la modificările legislative a art. 385 CPP, instanța a dispus reducerea pedepsei

cu calcul de 2 zile de reducere pentru o zi de arest preventiv. Astfel pentru perioada de 20 zile pedeapsa just a fost redusă cu 40 zile.

În ceea ce privește perioada rămasă, și anume 8 zile calculate care nu au putut fi redusă, instanța just a considerat necesar de a le lăsa în continuare la executarea pedepsei.

Prin urmare, în cele din urmă, reducerea a 92 zile, în care condamnatul Arap Gheorghe s-a deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău în calitate de prevenit și în Penitenciarul nr. 11 Bălți în calitate de condamnat, este una corectă.

Așa dar, Colegiul penal nu a identificat careva erori comise de prima instanță în procesul de calculare a perioadei de reducere a 92 zile din pedeapsa închisorii stabilită lui Arap Gheorghe prin Sentința Judecătoriei Drochia sediul Glodeni din 07.03.2023.

Instanța de recurs consideră, că reducerea aplicată este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa dedusă, și care va avea efectul compensatoriu.

Totodată afirmațiile enunțate în recurs de recurent nu diminuează condițiile precare în care s-a aflat condamnatul, mai ales că administrația penitenciarelor nu este de acord ca să fie vizate condițiile rele a penitenciarelor, totodată s-a ținut cont de informația prezentată și referitor la instituțiile penitenciare.

Se resping și afirmațiile invocate în recursul administrației penitenciarului nr. 11 Bălți, potrivit cărora se consideră plângerea neîntemeiată deoarece deținutul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, deoarece sunt declarative în circumstanțele stabilite pe caz, de fapt s-a ținut cont de situația stabilită în privința condamnatului, cât și datele rapoartelor nominalizate, fapt ce nu contravine prevederilor legale, astfel că Colegiul penal conchide că soluția instanței de fond este una întemeiată, bazată pe probele cercetate și prevederile legale.

Reieșind din cele expuse supra și în conformitate cu prevederile art.449 alin. (1), pct.1) lit. a) CPP, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul declarat de către **Directorului Penitenciarului nr. 11 Bălți, comisar principal de justiție Viorel Lungu,** împotriva ***încheierii judecătoriei Bălți sediul Central din 27.12.2023,*** adoptată în ordinea art. 473^2-473^4 Cod de

procedură penală în privința condamnatului ***Arap Gheorghe***, se respinge ca nefondat cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător:

Judecători: